

Организација за безбедност и соработка во Европа
Министерски совет
Милано 2018 г.

МС.ДЕК/3/18
7 декември 2018 г.

Оригинал: АНГЛИСКИ

Втор ден од дваесет и петтиот состанок
МС(25) Весник бр. 2, точка на дневен ред 7

ОДЛУКА БР. 3/18
БЕЗБЕДНОСТ НА НОВИНАРИ
UNOFFICIAL TRANSLATION

Министерскиот совет,

Потврдувајќи ги сите соодветни заложби на ОБСЕ за правото на слобода на изразување, слобода на медиумите и слободен проток на информации, вклучувајќи го и Завршниот документ од Хелсинки од 1975 г., и Документот од Копенхаген од 1990 г., каде што државите учеснички потврдија дека правото на слобода на изразување ја опфаќа слободата да се има мислење и да се примаат и даваат информации и идеи без мешање на државните органи и без оглед на границите,

Имајќи предвид дека секој има право на слобода на мислење и изразување, во согласност со Универзалната декларација за човекови права, особено член 19, и Меѓународниот пакт за граѓански и политички права (МПГПП), особено член 19, и дека тоа претставува една од основните темели на едно демократско општество и еден од основните услови за негов напредок и развој,

Имајќи предвид дека сите ограничувања на правото на слобода на изразување може да бидат такви какви што се предвидени со закон и се неопходни како што е утврдено во став 3 од член 19 од МПГПП,

Потврдувајќи дека независните медиуми се клучни за едно слободно и отворено општество и за отчетни системи на владеење и се од особена важност за заштита на човековите права и основните слободи, како што е наведено во Документот од московскиот состанок на Конференцијата за човековата димензија во КБСЕ од 1991 г.,

Прифаќајќи дека новинарството и технологијата се менуваат и дека тоа придонесува за јавната дебата, но може и да го прошири опсегот на ризици кои ја поткопуваат безбедноста на новинарите,

Забележувајќи ја важноста од унапредување и заштита на безбедноста на новинарите за спроведување на соодветната цел за одржлив развој и целите од Агенда 2030 на Обединетите нации за одржлив развој

Признавајќи дека работата на новинарите може да ги стави нив, и нивните семејства, во ризик од насилство, како и од заплашување и малтретирање, вклучително и преку дигиталните технологии, што може да ги оттргне новинарите од нивната работа или да доведе до самоцензура,

Забележувајќи со загриженост дека употребата на неумесни рестриктивни мерки против новинарите може да влијае врз нивната безбедност и ги спречува во обезбедувањето информации за јавноста, а со тоа негативно влијае врз остварувањето на правото на слобода на изразување,

Потврдувајќи дека медиумите на својата територија треба да уживаат неограничен пристап до странски новински и информативни сервиси, дека јавноста ќе ужива слична слобода да прима и да дава информации и идеи без мешање на државните органи без оглед на границите, вклучително и преку странски изданија и странски преноси, и дека секое ограничување на остварувањето на ова право ќе биде пропишано со закон и во согласност со меѓународните стандарди, како што е наведено во Документот од московскиот состанок на Конференцијата за човековата димензија во КБСЕ од 1991 г.,

Загрижени дека повредите и злоупотребата на правото да се биде слободен од произволно или незаконско мешање во приватноста може да влијаат врз безбедноста на новинарите,

Длабоко загрижени од сите повреди и злоупотреби на човековите права сторени во врска со безбедноста на новинарите, вклучително и оние кои вклучуваат убивање, тортура, насилно исчезнување, произволно приведување, произволно притворање и произволно протерување, заплашување, малтретирање и закани во секаква форма, какви што се физички, правни, политички, технолошки или економски, чијашто цел е да се задуши нивната работа,

Загрижени за посебните ризици со коишто се соочуваат новинарките во врска со својата работа, вклучително и преку дигиталните технологии, и нагласувајќи ја важноста да се осигури што е можно повеќе нивната безбедност и ефективно да се постапи со искуствата и загриженоста на новинарките ,

Препознавајќи ја суштинската улога на новинарите во покривањето на изборите, и особено во информирањето на јавноста за кандидатите, нивните платформи и тековни дебати, и изразувајќи сериозна загриженост за закани и насилните напади со коишто може да се соочуваат новинарите во врска со тоа,

Препознавајќи го значењето на истражувачкото новинарство, и дека способноста на медиумите да истражуваат и да ги објават резултатите од своите истражувања, вклучително и на интернет, без страв од одмазда, може да има важна улога во општеството, вклучително и во барањето отчетност од државните институции и претставници,

Вознемирени што се зголемуваат насочените кампањи со коишто се поткопува работата на новинарите, со што се разјаднува довербата на јавноста и довербата во кредибилитетот на новинарството, и препознавајќи дека тоа може да го зголеми ризикот од закани и насилство врз новинарите,

Исто така, вознемирени од примерите во коишто политички лидери, јавни претставници и/или органи ги заплашуваат, им се закануваат, преминуваат преку или не го осудуваат насилството врз новинарите,

Изразувајќи длабока загриженост за сè побројните закани за безбедноста на новинарите, *меѓудругото*, од страна на терористички групи и криминални организации,

Нагласувајќи ги и посебните ризици во поглед на безбедноста на новинарите во дигиталната доба, вклучително и посебната чувствителност на новинарите да станат цел на хакирање или незаконски или произволен надзор или пресретнување на комуникациите, со што се поткопува уживањето на правото на слобода на изразување и нивното право да не бидат предмет на произволно или незаконско мешање во приватноста,

Повторувајќи дека државите учеснички ги осудуваат сите напади врз и малтретирање на новинарите и ќе се обидат да ги повикаат на одговорност оние кои се директно одговорни за таквите напади и малтретирање, како што е наведено на Самитот во Будимпешта за КБСЕ во 1994 г. и препознавајќи дека отчетноста за кривичните дела против новинарите е клучен елемент за спречување на идните напади,

Нагласувајќи ја важноста на одбележувањето на 2 ноември како Меѓународен ден за ставање крај на кривичните дела против новинарите, прогласен од Генералното собрание на Обединетите нации,

Забележувајќи ја со загриженост климата на неказниост што преовладува кога насилните напади врз новинарите остануваат неказнети, и препознавајќи ја улогата на владите, законодавците и судството во обезбедувањето безбедна работна средина и безбедност на новинаритесо, *меѓудругото*, јавно осудување и изведување предлицето на правдата на сите оние кои се одговорни за кривични дела против новинарите,

Повикувајќи се на Резолуциите 1738 (2006) и 2222 (2015) на Советот на безбедност на Обединетите нации, со коишто се осудуваат сите повреди и вознемирувања на новинарите, професионалците од медиумите и сродниот персонал во ситуации на вооружен конфликт, и во коишто се наведува дека новинарите, професионалците од медиумите и сродниот персонал ангажиран во опасни професионални мисии во области каде што има вооружен конфликт ќе се сметаат за цивили и ќе се заштитат како такви, под услов да не преземат дејство со коешто негативно ќе влијаат врз својот статус на цивили,

ги повикува државите учеснички:

1. целосно да ги спроведат сите препораки на ОБСЕ како и своите меѓународни обврски поврзани со слободата на изразување и слободата на медиумите, меѓу другото со почитување, унапредување и заштитување на слободата да се бараат, примаат и даваат информации без оглед на границите;
2. целосно да ги усогласат своите закони, политики и практики во врска со слободата на медиумите со своите меѓународни обврски и заложби и да ги ревидираат и, каде што е неопходно, да ги укинат или изменат за со нив да не се ограничува способноста на новинарите да ја вршат својата работа независно и без неумесно мешање;

3. да ги осудат јавно и недвосмислено сите напади и сето насилство врз новинарите какви што се убивање, тортура, присилно исчезнување, произволно приведување, произволно притворање и произволно протерување, заплашување, малтретирање и закани во секаква форма, какви што се физички, правни, политички, технолошки или економски, кои се користат за да се задуши нивната работа и/или да се предизвика присилно затворање на нивните канцеларии, вклучително и во конфликтни ситуации;
4. исто така да ги осудат јавно и недвосмислено нападите врз новинарките во врска со нивната работа, какви што се сексуално малтретирање, вознемирување, заплашување, закани и насилство, вклучително и преку дигитални технологии;
5. да се заложат за итно и безусловно ослободување на сите новинари коишто се произволно приведени или притворени, земени во заложништво или коишто станале жртви на присилно исчезнување;
6. да преземат ефективни мерки за ставање крај на неказнивоста за кривични дела против новинари обезбедувајќи дека отчетноста е клучен елемент за спречување на идните напади, меѓу другото и обезбедувајќи дека органите за спроведување на законот спроведуваат брзи, ефективни и непристрасни истраги за чиновите на насилство и закани против новинарите, за да ги изведат пред лицето на правдата сите оние кои се одговорни, и за да осигурат дека жртвите имаат пристап до соодветните правни лекови;
7. да ги поттикнат политичките лидери, јавните претставници и/или органи да се воздржат од заплашување, заканување или преминување преку - и недвосмислено да го осудат - насилството врз новинарите за да ги намалат ризиците или заканите со коишто може да се соочат новинарите и да избегнат поткопување на довербата во кредибилитетот на новинарите како и почитување на важноста на независното новинарство;
8. да се воздржат од произволно или незаконско мешање во употребата од страна на новинарите на шифрирање и технологии за анонимизација и да се воздржат од користење незаконски или произволни техники на надзор, забележувајќи дека со таквите дела се прекршува уживањето на човековите права на новинарите и би можело да ги стави во потенцијален ризик од насилство и закани за нивната безбедност;
9. ги поттикнат државните органи и органите за спроведување на законот да се вклучат во активности за подигнување на свеста и обуки во врска со потребата да се гарантира безбедноста на новинарите и да го унапредат вклучувањето на граѓанското општество во такви активности, онаму каде што е соодветно тоа;
10. да воспостават или да го зајакнат, онаму каде што е можно, собирањето податоци, анализата и известувањето за напади и насилство врз новинарите на национално ниво;
11. да обезбедат дека законите за клеветење не предвидуваат прекумерни санкции или казни со коишто би можела да се поткопа безбедноста на новинарите и/или ефективно да се цензурираат новинарите и да се врши мешање во нивната мисија за информирање на јавноста и, онаму каде што е неопходно, да ги ревидираат и укинат таквите закони во согласност со обврските на државите учеснички кои произлегуваат од меѓународното право за човекови права;

12. да ја спроведат поефективно позитивната законска рамка за заштита на новинарите и сите релевантни препораки на ОБСЕ;
13. целосно да соработуваат со Претставникот на ОБСЕ за слобода на медиумите, вклучително и по прашањето за безбедност на новинарите;
14. да ги поттикнат активностите на Претставникот на ОБСЕ за слобода на медиумите за постојано застапување и унапредување на безбедноста на новинарите во сите држави учеснички во ОБСЕ, во согласност со неговиот/нејзиниот мандат.

МС.ДЕК/3/18
7 декември 2018 г.
Прилог 1

Оригинал: АНГЛИСКИ

ТОЛКУВАЊЕ СОГЛАСНО СТАВ IV.1(A)6 ОД ДЕЛОВНИКОТ НА ОРГАНИЗАЦИЈАТА ЗА БЕЗБЕДНОСТ И СОРАБОТКА ВО ЕВРОПА

Делегацијата на Австрија, во својство на претседавач со ЕУ, му даде збор на претставникот на Европската Унија, кој ја даде следната изјава:

„Во врска со усвојувањето на оваа одлука за безбедност на новинарите, би сакал да го дадам следното толкување согласно став IV.1(A)6 од Деловникот на ОБСЕ во име на Европската Унија и нејзините земји членки, Албанија, Канада, Поранешна Југословенска Република Македонија, Украина и Црна Гора:

Го поздравуваме усвојувањето на оваа важна одлука, со којашто веруваме ќе се засилат напорите на ОБСЕ и на сите држави учеснички за решавање на горливото прашање за безбедност на новинарите.

Како што наведе Комитетот за човекови права на Обединетите нации во својот Општ коментар бр. 34, новинарството е функција што ја споделуваат низа актери. Жалиме што не беше можно да се постигне консензус за терминологија со којашто ќе биде експлицитно јасно дека напорите за заштита на новинарите не треба да се ограничат на оние кои се формално признати како такви, туку треба дагиопфататипомошниот персонал и другите лица, какви што се „граѓанските новинари“, блогерите, активистите на социјалните медиуми и бранителите на човековите права, кои ги користат новите медиуми за да допрат до помасовна публика. Тоа е и понатаму ставот на Европската Унија.

Исто така, потенцираме дека е важно одлуките на ОБСЕ на оваа тема да бидат целосно доследни со меѓународните стандарди вклучително и со соодветните резолуции усвоени во Обединетите нации, особено со Резолуцијата 39/6 на Советот за човекови права од 27 септември 2018 г. и Резолуцијата 72/175 на Генералното собрание од 19 декември 2017 г. Жалиме што не беше можен консензус во оваа смисла.

Господине претседавач, барам оваа изјава да се приложи кон одлуката и кон записникот од денешниот состанок.“

МС.ДЕК/3/18
7 декември 2018 г.
Прилог 2

Оригинал: АНГЛИСКИ

**ТОЛКУВАЊЕ СОГЛАСНО СТАВ IV.1(A)6 ОД ДЕЛОВНИКОТ
НА ОРГАНИЗАЦИЈАТА ЗА БЕЗБЕДНОСТ И
СОРАБОТКА ВО ЕВРОПА**

Од делегацијата на Соединетите Американски Држави:

„Силно ја поддржуваме безбедноста на новинарите и слободата на изразување. Повторуваме дека сите ограничувања на правото на слобода на изразување, вклучително и на слободата да се бараат, да се добијат и да се дадат информации и идеи од секаков вид, за претставниците на медиумите и за јавноста, мора да бидат доследни на обврските на државите според член 19 од Меѓународниот пакт за граѓански и политички права (МПГПП), којшто ги обврзува државите учеснички да го почитуваат и да им го обезбедат на сите поединци на нивната територија и во согласност со нивната јурисдикција правото на слобода на изразување. Под сите упатувања на „меѓународни стандарди“ во овој текст ги подразбираме таквите обврски. Потврдувањето на јазикот од Документот од московскиот состанок на Конференцијата за човечката димензијана КБСЕ од 1991 г., го разбираме во контекст на прашањата за коишто се зборуваше на тој состанок.

Благодариме.

Господине претседавач, бараме оваа изјава да се приложи кон одлуката и кон записникот од денешниот состанок.“

Disclaimer: This is an unofficial translation of the Ministerial Council Decision No. 3/18. For the official version, please see: <https://www.osce.org/chairmanship/406538>